

SIMON BERNSTEEN † 1920

Vadmandsøen 1907.

Simon Bernsteen, f. 15. Feb. 1850, † 13. Nov. 1920.

Arbejde. I 1882 havde han begyndt sin selvstændige Virksomhed som Bogtrykker. Allerede som ganske ung var hans Sans for Bøger vakt; han havde jo literære Aner, hans Morfader var den kendte Skolemand og Oversætter af klassiske Digtere, Dr. phil. *Simon Meisling*; og med smaa Midler fik han efterhaanden grundet sig en lille Samling af smukke Tryk. — Bernsteen fik som sagt Lyst til at være med i det af »Forening for Boghaandværk« begyndte Arbejde. Et Par smaa Legater skaffede ham Lejlighed til Rejser, først til Verdensudstillingen i Paris 1889, siden i 1895 til England, Holland og Belgien. Det var sidstnævnte Rejse, der fik den største Betydning for ham. Han besøgte *William Morris*, og i Antwerpen valfartede han til Plantin-Moretus-Museet. *Plantin* blev for ham det største Bogtrykker-Navn. Med rørende Andagt højtideligholdt han endnu i sit sidste Leveaar *Christophe Plantin's* 400 Aarsdag. Det var denne gamle Mester, som efter hans eget Sigende først viste ham den Vej, han skulde følge.

»En ærlig Vilje er en tro Følgesvend paa Vejen til Maalet«, var det beskedne Motto, som Simon Bernsteen satte i sit Ex libris. Og det Arbejde, han gjorde, var helt igennem besjælet af en ærlig Vilje til at yde det bedste, han formaaede. Hans Haandpresses første Resultater paa »den skønne Bogs« Omraade var »En skøn Historie«, Optræk af Udgaaven 1599, der udkom 1896 kun trykt i 137 Eksemplarer. I 1898 kom »Presbyter Johannes«, trykt i 142 Eksemplarer. Disse Bøger holdt sig nøje til Forbillederne fra 16. Aarhundrede. — Den næste af Simon Bernsteens Bøger blev den hos Gylvendal udgivne Samling »Danske Folkeviser« med Dekorationer af *Joakim Skovgaard* og *Bindesboll*. Det var et Arbejde, der ved sine komplicerede

Da Xylograf *F. Hendriksen* i Slutningen af 80'erne slog til Lyd for bedre Smag og bedre Arbejde i dansk Boghaandværk, sad der i et uanseligt københavnsk Værkstedskale en Bogtrykker og lyttede. Han følte sin bundne Tanke løst og fik en brændende Trang til at vise, hvad han evnede. Det var den da ca. 40aarige *Simon Bernsteen*, en Mand, der havde arbejdet sig frem ved egne Kræfter. Han var egentlig slet ikke Bogtrykker; han var uddannet som Handskemager, men var senere ved at tage Plads paa en Papirposefabrik kommen i flygtig Berøring med en Bogtrykkers

Tekst- og Nodesider i to Farver krævede en uhyre Taalmodighed, og da Bernsteen mod Beregning maatte anvende Haandpresse til det ret store Oplag, kostede det ham langt mere Tid og Arbejde, end han kunde vente at faa betalt. Løn for sit Arbejde saa Simon Bernsteen i det hele taget sjældent – det vil sige Betaling i klingende Mønt. Før ham laa Lønnen i Glæden over Arbejdet, Tilfredsheden ved at have udført noget, der hævede sig over Døgnets flygtige Interesser, og Bevidstheden om, at der var en lille Kres, som paaskønnede dette Arbejde. – Sin Taknemlighed overfor *William Morris* lagde Simon Bernsteen for Dagen i den Morris Biografi han udsendte 1908 til Erindring om sit 25 Aars Jubilæum som Bogtrykker. Størstedelen af Oplaget tryktes paa Hurtigpresse, et mindre Oplag i tre Farver paa Haandpresse. Det er dekorativt set et af Simon Bernsteens svagere Arbejder, sammensat som det er af ret forskelligartede Elementer, men naturligvis som alle Bernsteens Arbejder omhyggeligt og samvittighedsfuldt udført. – Vi skal ikke her komme ind paa en nærmere Omtale af de enkelte Arbejder. Som et af de smukkeste skal vi blot lige nævne *Johannes Dams* Oversættelse af *Michelagnolo Buonarottis* »Digte«, som Gyldendal udsendte 1912. Her føjede *Valdemar Andersens* dekorative Udstyr og den kraftige Antikvasats sig sammen til en velafvejet Helhed.

Simon Bernsteens Indsats i dansk Boghaandværk blev, trods hans Produktions forholdsvis ringe Omfang, af Betydning. Det laa i Sagens Natur, at denne enkelte Mands Virksomhed, som han drev uden anden Hjælp end med en Datter, ikke kunde blive frugtbringende i samme Forstand som Forening for Boghaandværks og den til Foreningen knyttede Fagskoles; men de Værker, der udgik fra Simon Bernsteens Haandpresse, gjorde deres til at sætte Kravene til det gode Haandværk op og til at højne Smagen. Han virkede mest ved Eksemplets Magt. Hans uegennyttige Arbejde var baaret af sand Kærlighed til og Begejstring for Faget. »Altid det yderste, jeg ævner, hver Gang« blev den Devise, hvorunder han arbejdede. Tung Sygdom hæmmede hans Arbejdskraft i de senere Aar; men han fulgte fra sit smærtefulde Leje alt, hvad der rørte sig af aandeligt Liv i Tiden, og han gjorde sine snart overbærende, snart bitre Bemærkninger derom til Venner og Bekendte i de Breve, han med Anspændelse af sine svage Kræfter sendte dem fra sit Sygeleje. Ligesaa langt hans Sind var fra den sædvanlige danske Lammefromhed, var det fra egentlig Bitterhed. Han var godmodig af Naturen, og der skulde en Del til at forstemme ham. Aarene lærte ham Resignation, og det var ham sikkert en stor Glæde at modtage den Hyldest fra Fagfæller og andre, der blev ham til Del paa hans 70 Aars Fødselsdag. Den kastede ligesom en varmende Solstraale over hans ellers saa frysende Livsaften, og den var ærlig fortjent. Hans Minde vil blive bevaret og æret.

Georg Nygaard.

